ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1988

Vyhlásené: 29.02.1988 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

19

VYHLÁŠKA
ministerstva zdravotnictví České socialistické republiky
ze dne 9. listopadu 1987
o postupu při úmrtí a o pohřebnictví

Ministerstvo zdravotnictví České socialistické republiky stanoví podle § 82 zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu:

ČÁST PRVNÍ
POSTUP PŘI ÚMRTÍ

Oznámení úmrtí a prohlídka mrtvých

§ 1

(1) Úmrtí a nález těla mrtvého mimo zdravotnické zařízení musí být bezodkladně oznámeny územnímu nebo závodnímu obvodnímu lékaři, popřípadě lékaři pověřenému vykonávat tuto činnost (dále jen „obvodní lékař“), v jehož obvodu k úmrtí došlo nebo bylo tělo mrtvého nalezeno; v době mimo pravidelný provoz zdravotnických zařízení je nutno úmrtí oznámit lékařské službě první pomoci. Je-li podezření, že úmrtí bylo způsobeno trestným činem nebo sebevraždou, je nutno úmrtí bezodkladně oznámit také orgánu Sboru národní bezpečnosti (dále jen „orgán SNB“).

(2) Oznamovací povinnost má každý, kdo se o úmrtí dozvěděl nebo nalezl tělo mrtvého a neví, zda úmrtí již bylo oznámeno.

(3) Úmrtí osoby, která zemřela v ústavu sociální péče, v jiném zařízení poskytujícím ošetřování, zaopatření nebo obdobnou péči, anebo na pracovišti, je povinen oznámit obvodnímu lékaři (lékařské službě první pomoci) vedoucí takového ústavu, zařízení nebo pracoviště, popřípadě jím pověřený pracovník.

(4) Úmrtí ve zdravotnickém zařízení, v ústavu sociální péče nebo v jiném zařízení poskytujícím ošetřování, zaopatření nebo obdobnou péči se bezodkladně oznamuje osobám blízkým zemřelému.[1])

§ 2

(1) Účelem prohlídky mrtvého je zjistit úmrtí a jeho příčiny.

(2) Došlo-li k úmrtí mimo zdravotnické zařízení, provádí prohlídku mrtvého příslušný obvodní lékař, popřípadě lékař lékařské služby první pomoci.

(3) Prohlídku osob, které zemřely ve výcvikových prostorech a zařízeních ozbrojených sil nebo ozbrojených sborů, provádějí lékaři těchto sil a sborů nebo příslušní odborní lékaři (lékaři lékařské služby první pomoci).

(4) Jestliže příslušný obvodní lékař, popřípadě lékař lékařské služby první pomoci (odst. 2) nebo lékař určený ředitelem (vedoucím lékařem) zdravotnického zařízení, kde došlo k úmrtí (dále jen „prohlížející lékař“), zemřelého před úmrtím ošetřoval nebo pomáhal při porodu dítěte, které se narodilo mrtvé, anebo je k zemřelému v příbuzenském vztahu, provede prohlídku mrtvého jiný lékař určený ředitelem (vedoucím) příslušného zdravotnického zařízení. Jestliže ředitel (vedoucí) zemřelého před úmrtím ošetřoval nebo pomáhal při porodu dítěte, které se narodilo mrtvé, anebo je k zemřelému v příbuzenském vztahu, určí nadřízený ředitele (vedoucího) zdravotnického zařízení jiného lékaře.

§ 3

(1) Jestliže prohlížející lékař nerozhodne o provedení pitvy, je povinen oznámit úmrtí bezodkladně po prohlídce mrtvého příslušnému národnímu výboru pověřenému vedením matriky, a to na listu o prohlídce mrtvého.[2])

(2) V případech, v nichž je touto vyhláškou stanovena povinnost pitvy (§ 4 odst. 2 a 3), rozhodne prohlížející lékař na listu o prohlídce mrtvého[2]) o jejím provedení, nařídí převoz mrtvého a současně odešle předběžné hlášení o úmrtí národnímu výboru pověřenému vedením matriky.[3])

(3) Má-li prohlížející lékař podezření, že úmrtí bylo způsobeno trestným činem nebo sebevraždou, oznámí tuto skutečnost ihned příslušnému orgánu SNB. Oznámení orgánu SNB učiní také bezodkladně po prohlídce mrtvého vyloženého z dopravního prostředku nebo mrtvého neznámé totožnosti.

(4) Byla-li příčinou úmrtí přenosná nemoc, jedná-li se o úmrtí osoby nemocné přenosnou nemocí nebo má-li prohlížející lékař podezření, že příčinou úmrtí je přenosná nemoc, oznámí to ihned příslušnému orgánu hygienické služby a po konzultaci s ním zajistí provedení základních protiepidemických opatření.

(5) Na těle mrtvého je možno provádět pouze pitvu, jiné úkony při pitvách (§ 7) nebo odnětí tkání a orgánů. Žádné jiné výkony, včetně odstraňování zubních protéz z drahých kovů, se na těle mrtvého nesmějí provádět.

Pitvy

§ 4

(1) Pitvy mrtvých se provádějí:

a) k určení základní nemoci, komplikací, příčiny úmrtí a ověření diagnózy a léčebného postupu u osob zemřelých ve zdravotnických zařízeních,

b) ke zjištění příčin úmrtí a objasnění dalších ze zdravotního hlediska závažných okolností a mechanismu úmrtí u osob zemřelých náhlým, neočekávaným nebo násilným úmrtím včetně sebevraždy,

c) pro vědeckovýzkumné a výukové účely,

d) při podezření, že úmrtí bylo způsobeno trestným činem.[4])

(2) K určení základní nemoci, komplikací, příčiny úmrtí a ověření diagnózy a léčebného postupu u osob zemřelých ve zdravotnických zařízeních provádí pitvu lékař oddělení patologie (prosektury), a to povinně:

a) u dětí mrtvě narozených nebo u dětí zemřelých do 15 let věku, dále u mladistvích v rozsahu určeném vedoucím zdravotnického zařízení,

b) u žen, které zemřely v souvislosti s těhotenstvím, potratem, porodem nebo šestinedělím,

c) u osob, kterým byly aplikovány radioaktivní zářiče, kardiostimulátory nebo jiné dále použitelné implantované předměty,

d) jestliže z mrtvého těla byl odňat orgán nebo tkáň pro transplantaci s výjimkou případů, kdy se provádí pitva podle odstavce 3.

(3) Ke zjištění příčin úmrtí a objasnění dalších ze zdravotního hlediska závažných okolností a mechanismu úmrtí u osob zemřelých náhlým, neočekávaným nebo násilným úmrtím včetně sebevraždy provádí pitvu lékař oddělení soudního lékařství, a to povinně:

a) při náhlých úmrtích, jestliže při prohlídce mrtvého nebylo možno zjistit příčinu úmrtí,

b) u osob zemřelých násilným úmrtím včetně sebevraždy,

c) byla-li příčinou úmrtí průmyslová otrava nebo úraz při výkonu práce anebo je-li zde podezření, že k úmrtí došlo z těchto příčin,

d) u osob, které zemřely ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody,

e) je-li podežření, že úmrtí může být v příčinné souvislosti s nesprávným postupem při výkonu zdravotnických služeb.

(4) Při odůvodněném podezření na kontaminaci mrtvého radioaktivními látkami informuje prohlížející lékař o této skutečnosti vedoucího zdravotnického zařízení. V takovém případě rozhoduje o provedení pitvy příslušný orgán hygienické služby s přihlédnutím k vybavení zdravotnického zařízení prostředky na ochranu pitvajících a ostatních pracovníků podle zvláštních předpisů.[5])

(5) Podle výsledku pitvy může příslušný orgán hygienické služby také nařídit zvláštní režim pro přepravu mrtvého nebo pohřeb.

(6) Při podezření, že úmrtí bylo způsobeno trestným činem, nařizují pitvu a hradí náklady takové pitvy orgány činné v trestním řízení.

§ 5

(1) Jestliže lékař při prohlídce mrtvého rozhodne o provedení pitvy, zabezpečuje přepravu těla mrtvého do zdravotnického zařízení, kde se provede pitva, a náklady na takovou přepravu nese okresní ústav národního zdraví, v jehož obvodu osoba zemřela nebo bylo nalezeno tělo mrtvého.

(2) Přepravu mrtvého k pitvě pro vědeckovýzkumné nebo výukové účely zabezpečuje a nese náklady takové přepravy zařízení pověřené vědeckovýzkumnou nebo pedagogickou činností, v němž se pitva provádí (§ 6 odst. 2).

(3) Přepravu těla mrtvého k pitvě nařízené orgánem činným v trestním řízení zabezpečuje a nese náklady takové přepravy orgán, který pitvu nařídil.

§ 6

(1) Pitva se smí provést nejdříve za dvě hodiny potom, kdy prohlížející lékař zjistil úmrtí.

(2) Pitvy se provádějí na oddělení patologie (prosektuře) nemocnice s poliklinikou, popřípadě jiného zdravotnického zařízení nebo na soudně lékařském oddělení nemocnice s poliklinikou, popřípadě jiného zdravotnického zařízení. Provádí-li se pitva z důvodu uvedeného v § 4 odst. 3 písm. c), přizve se k pitvě lékař příslušného oddělení (kliniky) nemocí z povolání. Pitvy pro vědeckovýzkumné a výukové účely se provádějí v zařízeních pověřených vědeckovýzkumnou nebo pedagogickou činností.

(3) Lékař, který provedl pitvu, neprodleně sepíše o pitvě protokol. Jde-li o pitvu prováděnou lékařem oddělení patologie nebo soudního lékařství, podepíše pitevní protokol kromě lékaře provádějícího pitvu také vedoucí příslušného oddělení. Lékař, který provedl pitvu, doplní a bezodkladně odešle list o prohlídce mrtvého2) národnímu výboru pověřenému vedením matriky.

(4) Jestliže při provádění pitvy vznikne podezření, že úmrtí bylo způsobeno trestným činem, pitva se přeruší. Tuto skutečnost lékař oznámí neprodleně příslušnému orgánu SNB s návrhem na nařízení pitvy orgánem činným v trestním řízení tam, kde pitva byla započata, a vyznačí ji i na listu o prohlídce mrtvého.[2]). Je-li orgánem činným v trestním řízení pitva nařízena, postupuje se podle zvláštních předpisů;[6]) v takovém případě sepíše pitevní protokol, doplní a odešle list o prohlídce mrtvého[2]) lékař pokračující v pitvě. Není-li orgánem činným v trestním řízení nařízena pitva, dokončí se pitva původně započatá.

(5) O pitvách příslušníků ozbrojených sil a ozbrojených sborů, kteří zemřeli mimo zdravotnická zařízení, platí zvláštní předpisy.

§ 7
Jíně úkony při pitvách

(1) Ve zvlášť odůvodněných případech, jsou-li pro to vytvořeny vhodné podmínky, může vedoucí zdravotnického zařízení umožnit balzamování mrtvého těla. Náklady balzamování hradí ten, kdo o jeho povolení požádal.

(2) Je-li v těle mrtvého československého občana implantován kardiostimulátor nebo jiný předmět použitelný při dalším poskytování zdravotnických služeb československým občanům, vyjme se při pitvě z těla a zabezpečí se o něj potřebná péče.

(3) Při pitvách z důvodů uvedených v § 4 odst. 1 písm. a) nebo b) lze provádět úkony sloužící výukovým účelům v rozsahu určeném vedoucím zdravotnického zařízení.

§ 8
Odnímání tkání a orgánů z těl mrtvých

(1) Pro speciální diagnostická vyšetření a pro léčebné a vědeckovýzkumné účely je možno z těl mrtvých odnímat po úmrtí tkáně, je-li to možno provést takovým způsobem, který neohrozí ani živého člověka.

(2) Vyžaduje-li to povaha odnímaného orgánu, popřípadě účel jeho použití, lze výjimečně odnímat tkáně a orgány (dále jen „orgány“) před uplynutím dvou hodin od zjištění úmrtí za podmínek, které stanovilo ministerstvo zdravotnictví ČSR zvláštním předpisem.[7])

(3) Odnímat orgány lze jen za podmínky, že nebude zmařen účel pitvy, a to zejména v případě, kdy prohlížející lékař má podezření z trestného činu.

(4) Orgány se z těl mrtvých nesmí odnímat:

a) u zemřelých, kteří za svého života písemně prohlásili, že s odnětím nesouhlasí,

b) nemůže-li prohlížející lékař zjistit příčinu smrti mozku, anebo má-li podezření, že příčinou smrti je přenosná nemoc,

c) u zemřelých ve výkonu trestu odnětí svobody.[8])

ČÁST DRUHÁ
POHŘEBNICTVÍ

§ 9
Dočasné uložení mrtvého

U veřejných smutečních síní určených k rozloučení se zemřelými musí být zřízeny vhodné místnosti pro dočasné uložení mrtvých. Tělo osoby zemřelé mimo zdravotnické zařízení se přemísťuje do této síně nejpozději 8 hodin po prohlídce, pokud v téže lhůtě nebylo umístěno v obdobném zařízení pro dočasné uložení mrtvých v krematoriu, na hřbitově nebo převezeno k pitvě. Do doby 8 hodin se nepočítá doba mezi 22. a 6. hodinou.

Pohřbívací povinnost

§ 10

Mrtvý musí být pohřben nejdříve 48 hodin a nejpozději do 96 hodin od zjištění úmrtí prohlížejícím lékařem; doba 96 hodin může být překročena pouze v případě, že

a) nebylo možno o úmrtí včas vyrozumět pozůstalé,

b) vyřizování pohřbu je opožděno v důsledku dnů pracovního volna a pracovního klidu,

c) je odůvodněn závažný zájem pozůstalých na zajištění časově náročných organizačních opatření spojených s pohřbem,

d) dojde u organizace pohřební služby k mimořádným a nepředvídatelným technickoprovozním komplikacím nebo

e) při zajišťování pohřbu je nutno postupovat v souladu s požadavky příslušných orgánů, zejména orgánů činných v trestním řízení, a tělo mrtvého je uloženo v prostorech vybavených chladicím zařízením nebo schválených příslušným orgánem hygienické služby. Byla-li provedena pitva, lze pohřbít mrtvého ihned po pitvě; jde-li o pitvu nařízenou orgánem činným v trestním řízení, je možno mrtvého pohřbít jen se souhlasem prokurátora nebo vyšetřovatele.

§ 11

(1) Od pohřbu se může upustit, jestliže se těla mrtvého má trvale použít k vědeckým nebo výukovým účelům. Takto lze použít těla zemřelých osob,

a) které s tím projevily před úmrtím písemný souhlas,

b) jejichž totožnost nelze zjistit nebo

c) o které se do 96 hodin od zjištění úmrtí prohlížejícím lékařem nikdo nepřihlásil, přesto, že osoby jim blízké[1]) byly včas prokazatelně vyrozuměny, pokud mrtvý před úmrtím neučinil opatření o pohřbu.

(2) Zdravotnická zařízení, ústavy sociální péče nebo jiná zařízení poskytující občanům ošetřování, zaopatření nebo obdobnou péči, v nichž takové osoby zemřely, jsou povinna spolupracovat s anatomickými ústavy lékařských fakult při zajišťování těl mrtvých pro vědecké a výukové účely.

§ 12

(1) Před pohřbem nebo před určením těla mrtvého k vědeckým nebo výukovým účelům musí být prokázáno, že byla provedena prohlídka, popřípadě též pitva mrtvého.

(2) Jestliže nebylo od pohřbu upuštěno nebo jestliže nikdo neobstaral pohřeb ve lhůtě stanovené v § 10, je povinen pohřeb obstarat příslušný národní výbor, v jehož obvodu došlo k úmrtí, bylo

nalezeno tělo nebo bylo tělo mrtvého vyloženo z dopravního prostředku, a to bezodkladně po zjištění této skutečnosti.

§ 13
Způsob pohřbu

(1) Pohřbívá se uložením do země, hrobky nebo zpopelněním, pokud důležitý obecný zájem nevyžaduje jiný způsob pohřbu. K jinému způsobu pohřbu uděluje souhlas příslušný orgán hygienické služby.

(2) Těla osob zemřelých na přenosnou nemoc nebo nemocných přenosnou nemocí, která však nebyla příčinou úmrtí, musí být před uložením do rakve zabalena do látky napuštěné dezinfekčním roztokem.

(3) Rakve, v nichž se mrtví pohřbívají, se opatří vrstvou absorpčního materiálu a v případě prodloužení pohřbívací doby nebo vyžadují-li to klimatické nebo přepravní podmínky (§ 29) nepropustnou vložkou; v takových případech nesmí být povoleno vystavení zemřelého. Rakev musí být pevně uzavřena a zřetelně označena identifikačním štítkem. Jsou-li v rakvi uzavřena těla osob uvedených v odstavci 2, je nutno označit víko rakve štítkem s nápisem „Zákaz otevření“[9]) a razítkem zdravotnického zařízení s podpisem lékaře; stejně je nutno postupovat, jestliže je tělo zemřelého značně zohaveno nebo je ve stavu rozkladu.

(4) Mrtví se ukládají do země na hřbitovech. K uložení mimo hřbitov je třeba souhlasu příslušného orgánu hygienické služby.

(5) Zpopelněné ostatky (dále jen „popel“) se ukládají na pohřebištích.

(6) Jsou-li splněny všechny předepsané podmínky pohřbu, který si zemřelý za svého života zvolil, je třeba podle možnosti jeho přání vyhovět. Neurčil-li zemřelý druh pohřbu, určí ho ten, kdo pohřeb obstarává. Tato ustanovení neplatí, jestliže důležitý obecný zájem vyžaduje jiný druh pohřbu.

(7) Pohřbívání osob, které zemřely ve výkonu trestu odnětí svobody nebo vazby, upravují zvláštní předpisy.

§ 14
Pohřbívací obvody

Uložení mrtvých do země se provádí zpravidla na hřbitově, v jehož územním obvodu osoba zemřela, před smrtí žila nebo tělo mrtvého bylo nalezeno, popřípadě vyloženo z dopravního prostředku, pokud obstaravatel pohřbu nezvolí jiné místo.

Zpopelňování mrtvých

§ 15

(1) Zpopelnění je možno provést, byla-li při prohlídce mrtvého zjištěna jeho totožnost a je-li doloženo listem o prohlídce mrtvého2) nebo dokladem o provedené pitvě, že není podezření z trestného činu. Organizace, která uzavřela smlouvu o obstarání pohřební služby, je povinna oznámit úmrtí osoby, která má být zpopelněna, okresní správě SNB příslušné podle sídla této organizace; jestliže okresní správa SNB neprojeví do 48 hodin od přijetí oznámení o úmrtí nesouhlas se zpopelněním pro podezření z trestného činu, je možno ke zpopelnění přistoupit. Při podezření z trestného činu lze provést zpopelnění až po provedení pitvy nařízené orgánem činným v trestním řízení a se souhlasem prokurátora nebo vyšetřovatele.

(2) U mrtvého dopraveného z ciziny lze zpopelnění provést na základě průvodního listu vystaveného československým zastupitelským úřadem, pokud mezinárodní dohody, jimiž je ČSSR vázána, nestanoví jinak (§ 27 odst. 3).

(3) Vyžaduje-li to obecný zdravotní zájem, zejména vyskytnou-li se epidemie, může ministerstvo zdravotnictví ČSR uložit povinnost zpopelňovat mrtvé, i když nejsou splněny podmínky stanovené v odstavcích 1 a 2; při podezření z, trestného činu je však i v takových případech třeba souhlasu prokurátora nebo vyšetřovatele.

§ 16

(1) Zpopelňování mrtvých se provádí pouze v krematoriu.

(2) Správy krematorií jsou povinny přijímat ke zpopelnění pouze mrtvé, u nichž jsou splněny podmínky pro zpopelnění stanovené v § 15.

(3) Správa krematoria zařídí, aby popel byl uložen do přesně označené urny opatřené uzávěrem. Urnu s popelem správa krematoria vydá správě pohřebiště, kde má být urna uložena, nebo osobě, která předloží doklad o zpopelnění. Neučiní-li obstaravatel pohřbu nebo příslušné orgány jiné opatření, je správa krematoria povinna uschovat urnu po dobu jednoho roku od zpopelnění. Po uplynutí této doby správa krematoria odevzdá popel správě pohřebiště k volnému uložení.

§ 17
Uložení popela

(1) Popel se ukládá na pohřebišti (§ 19) podle přání zemřelého nebo obstaravatele pohřbu v urně, volným smísením se zemí, rozptylem nebo vsypem.

(2) Volné smísení popela se zemí se provádí na místě, které je k tomuto účelu na pohřebišti vyhrazeno. Rozptyl lze provádět pouze na pohřebišti, které bylo pro tento účel schváleno (rozptylová louka). Vsyp se provádí na určitém místě pohřebiště do země tak, aby pozůstalí měli možnost vsypu popela dalších členů rodiny, popřípadě jiných osob.

(3) O provedeném volném smísení popela se zemí, rozptylu nebo vsypu vede správa pohřebiště evidenci ve zvláštní knize, ve které se uvádí jméno a příjmení zemřelého, jeho poslední bydliště, den narození, den úmrtí, den a místo zpopelnění, způsob uložení popela a u vsypu i místo, kde byl popel uložen. Součástí evidence je abecední seznam osob pohřbených tímto způsobem.

(4) Podle přání zemřelého nebo obstaravatele pohřbu lze uložit popel mimo pohřebiště na místě, které si zvolil.

§ 18
Ostatky

Ostatky, zejména potracené nebo předčasně odňaté lidské plody, jakož i části těla nebo orgánů odňaté žijícím nebo mrtvým osobám, a jiné ostatky, pokud se nepoužijí pro vědecké, léčebně preventivní nebo výukové účely, se uloží do země na pohřebišti nebo se zpopelní ve spalovnách zdravotnických zařízení, a to jen, není-li podezření z trestného činu.

§ 19
Pohřebiště

(1) Pohřebiště (hřbitovy, kolumbária, umové háje, rozptylové a vsypové louky) zřizují a spravují národní výbory, které mohou svěřit jejich správu organizacím, které řídí nebo spravují.

(2) Ke zřízení pohřebiště je třeba souhlasu příslušného orgánu hygienické služby a vodohospodářského orgánu.

(3) K vydání řádu pro pohřebiště národním výborem, který pohřebiště spravuje, je třeba souhlasu příslušného orgánu hygienické služby.

§ 20
Propůjčení místa na pohřebišti

(1) Správa pohřebiště propůjčuje místo pro hrob nebo hrobku minimálně na tlecí dobu (§ 22) a místo pro urnu na 10 let od prvního uložení. Umožňují-li to poměry na pohřebišti, propůjčí správa pohřebiště místo ještě na další dobu; v opačném případě o tom včas vyrozumí toho, komu dosud bylo místo propůjčeno. Propůjčením vzniká právo na užívání místa pro hrob tomu, komu bylo poprvé propůjčeno, a přechází na osoby jemu blízké.[1]) O uložení těl a uren do hrobů a hrobek vede správa pohřebiště řádnou evidenci.

(2) Po uplynutí doby, na kterou bylo místo propůjčeno, se naloží s ostatky, urnami a náhrobky obdobně jako při zrušení pohřebiště.

(3) Hroby, hrobky a urny, které mají kulturní význam, se neodstraňují ani po uplynutí doby, na kterou bylo místo propůjčeno, s výjimkou případů, kdy, se pohřebiště zrušuje.

§ 21
Ukládání do hrobu

(1) Mrtví se ukládají zpravidla jen po jednom do každého hrobu, pokud důležitý obecný zájem nevyžaduje uložení do společného hrobu.

(2) Správa hřbitova může na žádost nebo se souhlasem toho, komu bylo místo pro hrob propůjčeno, povolit, aby do téhož hrobu byli uloženi další mrtví příbuzní, popřípadě i jiné blízké osoby, a to po uplynutí tlecí doby. Před uplynutím tlecí doby je tak možno učinit jen se souhlasem příslušného orgánu hygienické služby.

§ 22
Tlecí doba

Tělo mrtvého musí být uloženo v zemi po dobu, která se zřetelem ke složení půdy nesmí být kratší než 10 let (tlecí doba). Délku tlecí doby určí na základe výsledků geologického a hydrogeologického průzkumu příslušný orgán hygienické služby při zřízení hřbitova.

§ 23
Exhumace

(1) Před uplynutím tlecí doby může být tělo mrtvého exhumováno, nařídí-li to orgán činný v trestním řízení[10]) nebo jestliže o to požádají osoby blízké zemřelému[1]), a to za přítomnosti zástupců správy hřbitova. Podmínky provádění nařízené exhumace orgán činný v trestním řízení předem projedná s příslušným orgánem hygienické služby. Na žádost osob blízkých zemřelému[1]) lze provést exhumaci jen výjimečně ze zvlášť závažných důvodů se souhlasem příslušného orgánu hygienické služby.

(2) Náklady na exhumaci hradí ten, kdo o ni požádal.

§ 24
Zákaz pohřbívání a zrušení pohřebiště

(1) Národní výbor zakáže pohřbívání nebo zruší pohřebiště v obecném zájmu nebo nevyhovuje-li pohřebiště nebo jeho část zdravotnímu zájmu. Na hřbitově, kde je zakázáno pohřbívání těl mrtvých, lze ukládat i nadále urny s popelem, ne-určí-li příslušný národní výbor jinak. Zrušení pohřebiště, kde jsou válečné hroby, na něž se vztahují zvláštní předpisy11), je nutno předem projednat s federálním ministerstvem zahraničních věcí.

(2) Hřbitov lze zrušit až po uplynutí tlecí doby od uložení posledního mrtvého. Před uplynutím tlecí doby lze hřbitov zrušit, vyžaduje-li to obecný zájem, a to po převozu ostatků na jiný hřbitov určený správou hřbitova. U hrobů, kde tlecí doba dosud neuplynula, je nutno převézt spolu s ostatky na jiný hřbitov i příslušenství hrobu. Při zrušení hřbitova před uplynutím tlecí doby nese náklady spojené s vynětím ostatků ze země, odstraněním příslušenství hrobu a s jejich převozem na jiný hřbitov organizace, v jejímž zájmu byl hřbitov zrušen.

(3) Rozhodnutí o zrušení pohřebiště se zveřejní na pohřebišti způsobem, který je v místě obvyklý, a to nejméně 1 rok přede dnem, jímž se pohřebiště zrušuje. Uživatelé propůjčených míst se přitom upozorní, jakým způsobem se naloží s ostatky a příslušenstvím hrobu v případě, že se o ně sami nepostarají ve lhůtě nejméně 6 týdnů ode dne zrušení pohřebiště.

(4) Jestliže uživatelé propůjčených míst po zrušení pohřebiště neumístí v určené lhůtě ostatky na jiném pohřebišti, ponechají se ostatky a urny uložené v zemi na místě a urny uložené v kolumbáriích nebo náhrobcích se vyberou a popel se na vyhrazeném místě smísí se zemí. Náhrobky a ostatní příslušenství, které jejich vlastníci neodstraní v určené lhůtě, odstraní na svůj náklad organizace, v jejímž zájmu se pohřebiště zrušila.

(5) Zrušeného hřbitova lze použít k účelům, při kterých je zapotřebí prohloubit terén, až po uplynutí 20 let od posledního pohřbu. Jestliže jsou přitom nalezeny ostatky, uloží se do země na vyhrazeném místě nebo se zpopelní.

Krematoria

§ 25

(1) Národní výbor, který zřizuje krematorium, může jeho správu svěřit organizaci, kterou řídí nebo spravuje.

(2) K vydání řádu pro krematoria národním výborem, který krematorium spravuje, je třeba souhlasu příslušného orgánu hygienické služby.

§ 26

(1) Spalovací zařízení krematoria musí být tak technicky vybaveno, aby zpopelnění bylo rychlé a úplné. Popel musí být čistý.

(2) Při každém krematoriu musí být vhodné zařízení pro dočasné uložení mrtvých (chladící boxy) a prostory pro dočasnou úschovu uren.

Přeprava mrtvých a ostatků

§ 27

(1) Pro přepravu mrtvých a ostatků (dále jen „mrtvých“), pokud se taková přeprava neděje přímo na příslušný hřbitov nebo na místo dočasného uložení mrtvých anebo do určeného krematoria ke zpopelnění, je třeba povolení. Povolení k přepravě dává na listu o prohlídce mrtvého2) prohlížející nebo pitvající lékař, který také určí podmínky k jejímu uskutečnění; současně, odešle list o prohlídce mrtvého[2]) národnímu výboru pověřenému vedením matrik.

(2) Pro přepravu mrtvého do ciziny je zapotřebí průvodního listu, který obsahuje jméno, příjmení, povolání a věk, místo, den a příčinu úmrtí. Průvodní list vydává prohlížející lékař, a to až po oznámení úmrtí národnímu výboru pověřenému vedením matrik (§ 3 odst. 1 a 2); v případech, kdy byla provedena pitva, doplní zjištěnou příčinu úmrtí lékař provádějící pitvu. Překlad průvodního listu z českého nebo slovenského znění do některého jazyka nejvíce užívaného na trase přepravy si obstará ten, kdo o přepravu žádá. V případě úmrtí na nemoc podléhající mezinárodnímu zdravotnickému rádu[12]) je prohlížející lékař povinen uvědomit o této skutečnosti příslušný orgán hygienické služby a řídit se jeho pokyny o dalším zacházení s mrtvým.

(3) Pro přepravu mrtvého z ciziny nebo pro jeho průvoz územím ČSSR vydává průvodní list státu, kde osoba zemřela, československý zastupitelský úřad, pokud mezinárodní dohody, jimiž je ČSSR vázána, nestanoví jinak.

(4) Povolení k přepravě nebo průvodní list k přepravě mrtvých nelze vydat, jestliže by přeprava ohrožovala obecný zdravotní zájem. Přeprava osob zemřelých na nemoc podléhající mezinárodnímu zdravotnickému řádu[12]) lze povolit jen na základě souhlasu příslušného orgánu hygienické služby.

(5) K přepravě uren s popelem není třeba povolení ani průvodního listu.

§ 28

(1) Přepravu mrtvých, u nichž nebyla nařízena pitva, a přepravu mrtvých po pitvě zabezpečuje organizace poskytující pohřební služby.

(2) Jde-li o přepravu mrtvého ze zdravotnického zařízení, v němž je oddělení patologie (prosektura), příslušní sanitáři zemřelého omyjí, obléknou do šatů předaných pozůstalými a upraví pro předání pohřební službě.[13]) Těla osob zemřelých ve zdravotnických zařízeních, v nichž není oddělení patologie (prosektura), oblékají, ukládají do rakve a zajišťují jejich další potřebnou úpravu pracovníci organizace pohřební služby ve vhodných místnostech zdravotnických zařízení k tomu určených. Zdravotnická zařízení umožní všem pracovníkům při převozu zemřelých osob a jejich úpravě k pohřbení nezbytnou hygienickou očistu.

(3) Přepravu mrtvého ze zdravotnického zařízení je organizace poskytující pohřební služby povinna zajistit nejpozději do 24 hodin po úmrtí, popřípadě po pitvě; do této doby se nepočítá doba připadající na sobotu, neděli nebo svátek. Do uskutečnění přepravy organizací pohřební služby zdravotnické zařízení zabezpečí uložení mrtvého těla ve vhodné místnosti k tomuto účelu určené.

(4) Náklady na přepravu podle odstavce 1 hradí ten, kdo obstarává pohřeb; není-li takové osoby, hradí náklady příslušný národní výbor. Při přepravě po pitvě hradí okresní ústav národního zdraví příslušný podle místa úmrtí, popřípadě místa nálezu mrtvého, obstaravateli pohřbu náklady na převoz zemřelého do místa, kde k umrtí došlo, popřípadě do místa pohřbu, je-li shodné nebo bližší než místo, kde osoba zemřela.[14])

§ 29

(1) Při přepravě po železnici se rakev s tělem mrtvého převáží ve zvláštním uzavřeném vagónu.

(2) Pří přepravě rakve s tělem mrtvého silničním vozidlem lze používat pouze vozidlo pohřební služby, v mimořádných případech vozidlo jiné organizace k tomuto účelu určené a přizpůsobené.

(3) Při přepravě letadlem se tělo mrtvého přepravuje v letecké rakvi.

(4) Bližší podmínky způsobu přepravy jsou stanoveny v přepravních řádech; jinak je určuje orgán hygienické služby. Při přepravě do ciziny se postupuje podle mezinárodní smlouvy.[15])

ČÁST TŘETÍ
ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 30
Zrušovací ustanovení

Zrušují se:

a) vyhláška ministerstva zdravotnictví č. 47/1966 Sb., o pohřebnictví;

b) bod 22-24 instrukce ministerstva zdravotnictví ČSR č. 25/1973 Věst. MZ ČSR o hlášení a evidenci nemocí z povolání, profesionálních otrav a jiných poškození na zdraví z práce.

§ 31
Účinnost

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. dubna 1988.

Ministr:

Prof. MUDr. Prokopec CSc. v. r.

1) § 116 občanského zákoníku.

2) Tiskopis SEVT 14 1050.

3) Tiskopis SEVT 14 1680.

4) § 115 odst. 1 trestního rádu.

5) Vyhláška ministerstva zdravotnictví ČSR č. 59/1972 Sb., o ochraně zdraví před ionizujícím zářením.

6) § 105 trestního řádu.

7) Směrnice ministerstva zdravotnictví ČSR č. 24/1977 Vest. MZ ČSR o podmínkách pro mimořádné odnímání tkání a orgánů z těl mrtvých (reg. v částce 11/1978 Sb.), ve znění směrnic č. 1/1984 Vest. MZ ČSR (reg. v částce 10/1984 Sb.).

8) § 3 směrnic č. 24/1977 Věst. MZ ČSR, ve znění směrnic č. 1/1984 Vest. MZ ČSR.

9) Tiskopis SEVT 9379 30.

10) § 115 odst. 2 trestního řádu.

11) Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 65/1954 Sb., o Ženevských úmluvách ze dne 12. srpna 1949 na ochranu obětí války.

12) Mezinárodnímu zdravotnickému řádu přijatému na 22. Světovém zdravotnickém shromáždění v Bostonu v roce 1969 podléhají mor, cholera a žlutá zimnice.

13) § 73 odst. 8 písm. a) směrnic č. 10/1986 Věst. MZ ČSR o náplni činnosti středních, nižších a pomocných zdravotnických pracovníků (reg. v částce 21/1986 Sb.).

14) Položka 5401 „Služby a práce nevýrobní povahy“ rozpočtové skladby platné od roku 1981 - výnos federálního ministerstva financí čj. III/9 800/1979.

15) Mezinárodní ujednání o přepravě mrtvol z 10. února 1937 vyhlášené pod č. 44/1938 Sb.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.